

Ainevaldkond „Sotsiaallained“

Ainevaldkonna seotus kooli missiooni ja visiooniga

Sotsiaallainete õppimise kaudu väärtustavad õpilased inimühiskonna arengut, selle pärandit ning kaasaega. Sotsiaalvaldkonna teadmised aitavad õpilastel näha seost põhjuse ja tagajärje vahel, mõista inimeste ja ühiskonna olemust ning oskust teha eetilisi valikuid. Õpilased mõistavad, et inimühiskonna pärand on vastuoluline ning kaasaegsete poolt oma teadmiste ja arusaamadega konstrueeritud, seetõttu ei ole minevikus kuldajastut, mida tänasele päevale eelistada või eeskujuks võtta. Iga inimene on loodud just oma aega, mida tuleb hoida ja kus peab eetiliselt tegutsema.

Sotsiaallainetes käsitletakse inimese ja ühiskonna toimimist minevikus ning tänapäeval. Sotsiaallainete õppimine aitab siduda erinevates õppeainetes õpitavat tervikuks ja arendada tervikpilti ühiskonnast ning kujundab oskust mõista minevikunähtuste alusel toimuvat arengut. Sotsiaallainete vahendusel areneb võime näha ühiskonna arengus erinevaid seoseid ning teha teadlikke valikuid, lähtudes ühiskondlikest väärtustest, normidest ja reeglitest; toimida kõlbelise ja vastutustundliku isiksuse ning ühiskonnaliikmena. Sotsiaallainetes käsitletavate õppeteemade käsitlemise kaudu kujundatakse õpilastes valmisolek aidata kaasa naiste ja meeste ebavõrdsuse kaotamisele ühiskonnas ja soolise võrdsuslikkuse edendamisele. Ainevaldkonnasisese lõimingu taotletakse valdkonna üldeesmärkide täitmist. Lõimingu aluseks on teemad, mõisted ja õpetamismeetodid.

Valdkonnapädevus

Sotsiaallainete õpetamise eesmärk gümnaasiumis on kujundada õpilastes sotsiaalvaldkondlik pädevus, see tähendab suutlikkust mõista inimühiskonna ajaloos ja nüüdisajal toimuvate ühiskondlike muutuste põhjusi ja tagajärgi; tunda lihtsamaid sotsiaalteaduste uurimismeetodeid ning kasutada mõnda neist õppes ja igapäevaelus; luua tulevikustsenaariume ja -visioone mingis sotsiaalselt või personaalselt olulises valdkonnas; tunda ning austada inimõigusi ja demokraatiat, teadmisi kodanikuõigustest ning -vastutusest, nendega kooskõlas olevaid oskusi ja käitumist; ära tunda kultuurilist eripära ning järgida üldtunnustatud käitumisreegleid; jätkuvalt huvituda oma rahva, kogukonna ja maailma arengust, kujundada oma arvamus ning olla aktiivne ja vastutustundlik kodanik.

Sotsiaallainete õpetamise kaudu taotletakse, et gümnaasiumi lõpuks õpilane:

- mõistab inimühiskonna ajaloos toimunud ja tänapäeval toimuvate ühiskondlike muutuste protsesse ning olulisemate sündmuste põhjuseid ja tagajärgi;
- austab demokraatiat ning inimõigusi, järgib üldtunnustatud käitumisreegleid ning on seaduskuulekas, teab kodanikuõigusi ja -kohustusi ning mõistab kodanikuvastutust;
- tunneb mõningaid sotsiaalteaduste uurimismeetodeid ning kasutab neist mõnda õppes, seostades õpitut igapäevaeluga;
- tunneb erinevate rahvaste kultuure, nende eripära ning suhtub lugupidavalt individuaalsetesse, kultuurilistesse ja maailmavaatelistesse erinevustesse, juhul kui need vaated pole inimväärikust alandavad;
- on omandanud teadmisi ja oskusi sotsiaalselt aktsepteeritud käitumisest ning inimsuhetest, mis aitavad kaasa tõhusale toimimisele erinevates sotsiaalsetes kontekstides, väärtustades neid;

- on omandanud teadmisi ja oskusi, mis toetavad tervikliku ning autonoomse inimese kujunemist, väärtustades sotsiaalset õiglust ning positiivset suhtumist endasse ja teistesse
- on omandanud teadmised, oskused ja hoiakud, mis toetavad tervikliku, iseseisva ja terviseteadliku inimese kujunemist;
- väärtustab vabadust, inimväärikust, võrdõiguslikkust, ausust, hoolivust, sallivust, vastutustunnet, õiglust, isamaalisust ning peab lugu endast, teistest ja keskkonnast.

Ainevaldkonna õppeained ja maht

Ainevaldkonna õppeained on ajalugu, inimeseõpetus, ühiskonnaõpetus, geograafia (inimgeograafia), filosoofia, ettevõtlusõpetus, Isiksuse kujundamise ja karjäärivalikutega seotud kursused. Õppeained jagunevad kohustuslikeks ning valikkursusteks. Sotsiaalainete valdkonna ainekavades esitatud taotletavate õpitulemuste ja õppesisu koostamisel on aluseks võetud kohustuslike kursuste arv kooliastmes.

Kohustuslikud kursused

- ajaloos 6 kursust: „Üldajalugu“, „Eesti ajalugu I (kuni 16. ja 17. sajandi vahetuseni)“, „Eesti ajalugu II (kuni 19. sajandi lõpuni)“, „Lähiajalugu I – Eesti ja maailm 20. sajandi esimesel poolel“, „Lähiajalugu II – Eesti ja maailm 20. sajandi teisel poolel“, „Lähiajalugu III – 20. sajandi arengu põhijooned: Eesti ja maailm“;
- inimeseõpetuses 1 kursus: „Perekonnaõpetus“;
- inimgeograafias 1 kursus: „Rahvastik ja majandus“
- ühiskonnaõpetuses 2 kursust: „Ühiskonna areng ja demokraatia“, „Majandus ja maailmapoliitika“.

Valikkursused

Sotsiaalainete valikkursused on tihedalt teiste õppeainetega lõimitud: „Ettevõtlusõpe“, „Ettevõtlusõppe jätkukursus“, „Karjäärinõustamine“, „Maailmakirjanduse tüvitekstid“, „Euroopa väärtussüsteem“, „Eesti usuline maastik“, „Katoliiklus“, „Heategevusliku projekti juhtimine“, „Informatsiooni hindamine ja selle töötlemise tehnikad“, „Sissejuhatus filosoofiasse“, „Euroopa Liit“, „Sõnumite adresseerimine ja võimendamine“, „Otsuste tegemine ja valikute langetamine“, „Riigikaitse“, „Praktiline õpe välilaagris“.

Tartu Katoliku Hariduskeskuse gümnaasiumi kursusekaardid

Kursuse nimetus	ÜLDAJALUGU. Ajaloo 1. kursus
Staatuse	kohustuslik kursus
Eelduskursused	-
Lõimumine	Üldajaloo tundmine aitab kaasa kaasaja paremale mõistmisele kõikide ainete üleselt.
Kursuse maht ja õppekorraldus	35 (45-minutilist) kontakttundi. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte.
Õpetamise aeg	11. klassis
Kursuse lühikirjeldus	<p>Antiikaeg. Kreeka linnriigid: valitsemine, kodanikkond, eluolu. Sparta ja Ateena. Hellenid ja barbarid: hellenite kasvatus, haridus ja igapäevaelu. Kreeka kultuur: mütoloogia ja religioon. Homerose eeposed. Ajalookirjutuse algus. Kõnekunst. Teater. Filosoofia: Sokrates, Platon, Aristoteles. Olümpiamängud. Makedoonia tõus ja hellenism: Aleksander Suur. Rooma riigi teke. Rooma vabariik ja selle korraldus. Rooma tõus suurriigiks: armee. Caesar. Keisrivõimu kehtestamine: Augustus. Lääne-Rooma ja Ida-Rooma. Rooma ühiskond ja eluolu: perekond, kasvatus ja haridus. Rooma õigus. Rooma kui antiikaja suurlinn. Ehituskunst. Religioon: ristiusu teke ja levik ning tõus riigiusuks. Antiiktsivilisatsioonide saavutused ja tähtsus maailma ajaloos</p> <p>Keskaeg. Rahvasterändamine ja Lääne-Rooma riigi langus. Frangi riik: Karl Suur. Lääne-Euroopa riikide teke. Ühiskond ja eluolu: läänikord. Feodaalide ja talurahva eluolu. Rüütlikultuur. Linnäühiskond: kaubandus, käsitöö, valitsemine. Islami teke ja levik: Muhamed. Koraan. Ilmalik võim ja vaimulik autoriteet: keisrivõim ja paavstlus. Religiooni dominantsus. Vaimulikud ordud. Ketserlus. Ristisõjad. Ülikoolid ja skolastika</p> <p>Uusaeg. Uue maailmapildi kujunemine: renessanss ja humanism, maadeavastuste mõjud ning tagajärjed, reformatsioon ja vastureformatsioon. Absolutism ja parlamentarism: poliitiline kaart uusaja alguses. Absolutism Prantsusmaal, parlamentarismi kujunemine ja kindlustumine Inglismaal. Ameerika Ühendriikide iseseisvumine. Prantsuse revolutsioon ja Napoleoni sõjad, nende mõju Euroopale: valgustus. Viini kongress. Rahvusluse tõus ja rahvusriikide teke. Industriaalühiskond: tööstuslik pööre, industriaalühiskonna tunnused. Maailmamajandus, teaduse ja tehnoloogia areng uusaja</p>
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane
Antiikaeg	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab riigi, kultuuri ja ühiskonna olemuslikku seost antiikaja näidete põhjal; • selgitab antiiktsivilisatsioonide tähtsust maailma ajaloos antiikaja näidete põhjal ning mõistab antiigipärandi olulisust tänapäeval;

Tartu Katoliku Hariduskeskuse gümnaasiumi kursusekaardid

Keskäeg	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb ning võrdleb demokraatliku ja aristokraatliku linnriigi, Rooma vabariigi ning keisririigi toimimise põhimõtteid; • iseloomustab religiooni ja mütoloogia osa antiikaja inimese maailmapildis ning kristluse tekkelugu ja kujunemist riigiusuks; • kirjeldab näidete abil antiikkultuuri saavutusi, toob esile seosed antiikkultuuri ja Euroopa kultuuri kujunemise vahel, töötab ajastut iseloomustavate allikatega ning hindab neid kriitiliselt; • näitab kaardil Kreeka linnriike ja hellenistliku kultuuri levikuala ning Rooma riigi laienemist; • teab, kes olid Homeros, Herodotos, Sokrates, Platon, Aristoteles, Perikles, Aleksander Suur, Romulus, Caesar, Augustus, Constantinus Suur, Jeesus ja Paulus, ning iseloomustab nende tegevust; • teab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>polis</i>, <i>aristokraatia</i>, <i>türannia</i>, <i>demokraatia</i>, <i>hellen</i>, <i>barbar</i>, <i>kodanik</i>, <i>senat</i>, <i>konsul</i>, <i>vabariik</i>, <i>keisririik</i>, <i>patriits</i>, <i>plebei</i>, <i>Piibel</i>, <i>Vana Testament</i>, <i>Uus Testament</i>, <i>Rooma õigus</i>; <ul style="list-style-type: none"> • mõistab riigi, kultuuri ja ühiskonna olemuslikku seost keskaja kontekstis; • iseloomustab keskaja ühiskonda ja eluolu ning analüüsib kriitiliselt keskaja erinevaid teabeallikaid; • kirjeldab kiriku osa keskaja ühiskonnas ja kultuuris ning inimeste mõttemaailma kujundajana; • teab linnade tekkimise põhjusi ja iseloomustab, kuidas funktsioneeris linnaühiskond; • kirjeldab islami teket ja levikut ning väärtustab islami kultuuripärandit; • teab ristsõdade põhjusi ja tulemusi ning mõju kultuurile ja väärtushinnangutele; • iseloomustab keskaegsete ülikoolide tegevust; • seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>kirik</i>, <i>klooster</i>, <i>vaimulikud</i>, <i>ordud</i>, <i>ketserlus</i>, <i>inkvisitsioon</i>, <i>ristisõjad</i>, <i>läänikord</i>, <i>naturaalmajandus</i>, <i>raad</i>, <i>tsunft</i>, <i>gild</i>, <i>Hansa Liit</i>, <i>skolastika</i>, <i>koraan</i>; • teab, kes olid Muhamed, Karl Suur, Innocentius III ja Aquino Thomas, ning iseloomustab nende tegevust;
Uusaeg	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab riigi, kultuuri ja ühiskonna olemusliku seose ning väärtushinnangute muutumist uusajal; • kirjeldab uut maailmapilti ning selgitab renessansi, maadeavastuste ja reformatsiooni osa selle kujunemisel; analüüsib kriitiliselt erinevaid teabeallikaid;

Tartu Katoliku Hariduskeskuse gümnaasiumi kursusekaardid

	<ul style="list-style-type: none"> • teab, mis mõju avaldasid Prantsuse revolutsioon ja Napoleoni reformid Euroopale; • iseloomustab industriaalühiskonda ning analüüsib selle mõju inimeste igapäevaelule; • näitab ja analüüsib tähtsamaid uusajal toimunud muutusi Euroopa poliitilisel kaardil; • tunneb teaduse ja tehnika arengu põhijooni ning tähtsamaid saavutusi uusajal; • seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>renessanss, humanism, reformatsioon, absolutism, parlamentarism, valgustus, revolutsioon, reform, kapitalism, kolonialism, urbaniseerumine, sotsialism</i>; • teab, kes olid Leonardo da Vinci, Christoph Kolumbus, Fernão de Magalhães, Martin Luther, Louis XIV, Voltaire, George Washington, Napoleon, Karl Marx ja Otto von Bismarck, ning iseloomustab nende tegevus.
Hindamine	<p>Eristav. Koondhinde moodustavad kontrolltööd, esseed/arutulused, rühma ja individuaalsed tööd ja/või protsessi hindavad tööd perioodi jooksul või arvestus perioodi lõpus. Aineõpetaja täpsustab õppeinfosüsteemis kursuse esimeses ainetunnis vastavate tööde arvu ning hinde kujunemise viisi.</p> <p>Õppeprotsessis osalemine ning õpitu kordus on vajalik. Kui puudunud on enam, kui 7 ainetundi (45 min) 1 kursuse raames, tuleb kursuse lõppedes teha arvestustöö.</p> <p>Kursusehinnet arvestatakse ajaloo kooliastmehinde väljapanekul.</p>
Õppematerjalid	<p>Peamised õppematerjalid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Maailma ajalugu“, õpik <p>Lisamaterjalid:</p>

Tartu Katoliku Hariduskeskuse gümnaasiumi kursusekaardid

Kursuse nimetus	EESTI AJALUGU I (kuni 16. ja 17. sajandi vahetuseni). Ajaloo 2. kursus
Staatuse	kohustuslik kursus
Eelduskursused	-
Lõimumine	Eesti ajaloo tundmine aitab kaasa kaasaja paremale mõistmisele ainete üleselt.
Kursuse maht ja õppekorraldus	35 (45-minutilist) kontakttundi. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte.
Õpetamise aeg	10. klassis
Kursuse lühikirjeldus	<p>Esiaeg. Jääaeg ja selle taandumine. Inimasustuse algus Euraasia põhjaosas. Muinasaja allikad ja nende uurimine. Kiviaja arheoloogilised kultuurid Eestis: Kunda kultuur, kammkeraamika kultuur, nõorkeraamika ehk venekirveste kultuur – elanike peamised tegevusalad ning kultuuri iseloomustavad muistised. Pronksiaeg. Asva kultuur. Rauaaeg. Põlispõllundus, kalmed, linnused. Eesti esiaja lõpul. Suhted naabritega: idaslaavlased, balti hõimud, viikingid. Rahvusvaheliste kaubateede kujunemine ja Eesti. Eesti ühiskond esiaja lõpul: sotsiaalne kihistumine. Maakonnad ja kihelkonnad. Linnused. Külad ja elamud. Muinasusund ning ristiusu levik Eestis. Muinasusundi seos loodusega. Vanimad teated ristiusu levikust Eestis.</p> <p>Keskaeg. Muistne vabadusvõitlus: Balti ristsõdade põhjused. Muistse vabadusvõitluse kulg. Eestlaste lüüasaamise põhjused ja tagajärjed. Henriku Liivimaa kroonika ajalooallikana. Vana-Liivimaa riigid: riiklik korraldus ja poliitiline kaart. Seisused. Maapäev. Vana-Liivimaa riikide omavahelised suhted ja suhted naabritega. Jüriöö ülestõus, selle põhjused ja tagajärjed. Keskaja ühiskond Eestis: läänikorraldus. Mõisate rajamine. Sunnismaisuse ja teoorjuse kujunemine. Keskaegsed linnad Eestis: linnade valitsemine. Käsitöö, kaubandus, Hansa Liit. Gildid ja tsunftid. Eluolu linnas. Kirik ja kultuur: vaimulikud ordud ja kloostrid.</p> <p>Üleminekuage keskajalt uusajale. Tugeva keskvõimuga riikide kujunemine Läänemere regioonis. Reformatsioon Eestis: haridusolud. Eestikeelse trükisõna algus. Liivi sõda: Vana-Liivimaa asend Läänemere regioonis. Liivi sõja eellugu, kulg ja tulemused. Eesti kolme kuningriigi valduses: riiklik korraldus ja poliitiline kaart. Vastureformatsioon. Kultuuri areng: Balthasar Russowi kroonika ajalooallikana. Reformatsiooni ja vastureformatsiooni mõju vaimuelule.</p>
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane:
Esiaeg	<ul style="list-style-type: none"> • teab tähtsamaid Eesti esiaja perioode; mõistab muististe kui ajalooallikate eripära • kirjeldab inimeste eluolu ja toob näiteid inimeste tegevusaladest ja nende muutustest esiajal; • iseloomustab esiaja eestlaste suhteid naaberrahvastega ning vastastikuseid mõjutusi;

Tartu Katoliku Hariduskeskuse gümnaasiumi kursusekaardid

Kursuse nimetus	EESTI AJALUGU II (kuni 19. sajandi lõpuni). Ajaloo 3. kursus
Staatuse	kohustuslik kursus
Eelduskursused	10. klassi kursused
Lõimumine	Eesti ajaloo tundmine aitab kaasa kaasaja paremale mõistmisele ainete üleselt.
Kursuse maht ja õppekorraldus	35 (45-minutilist) kontakttundi. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte.
Õpetamise aeg	10. klassis
Kursuse lühikirjeldus	<p>Rootsi aeg. Rootsi suurriigi ajastu. Rootsi keskvõim ja baltisaksa aadel. Majanduslik areng: talurahva õiguslik seisund ja majanduslik olukord. Reduktsioon ja selle tulemused. Manufaktuuride teke. Kaubandus. Vaimuelu ja kultuur: luterlus riigiusuna. Esimesed gümnaasiumid. Ülikooli asutamine Tartus. Rahvaharidus. Eestikeelse kirjasõna levik.</p> <p>Eesti 18. sajandil. Põhjasõda: Põhjasõja põhjused, kulg ja tulemused. Rahvastikuprotsessid Eestis 16.–18. sajandil. Sõdade, haiguste, olmetingimuste ja näljahädade mõju rahvastikule. Balti erikord: Vene keskvõim ja baltisaksa seisuslik omavalitsus. Talurahva õiguslik seisund ja majanduslik olukord. Asehalduskord. Vaimuelu 18. sajandil: baltisaksa kultuur ja talurahvakultuur. Rahvaharidus. Pietism ja valgustus.</p> <p>Eesti 19. sajandil ja 20. sajandi algul. Moderniseeruv Euroopa: industriaalühiskonna kujunemine, rahvuslik liikumine. Venemaa 19. sajandil ja 20. sajandi algul. Talarahva vabanemine: pärisorjuse kaotamine Eestis. Talarahva omavalitsuse kujunemine. Talude pärisseostmine. Usuvahetusliikumine. Tööstuse areng. Erinevused Põhja- ja Lõuna-Eesti arengus. Ärkamisaeg: eelärkamisaeg. Estofiilid. Tartu ülikool 19. sajandil. Eesti haritlaskonna kujunemise algus. Seltsiliikumine. Tähtsamad rahvusliku liikumise ettevõtmised ja nende eestvedajad, erimeelsused eesmärkide saavutamisel. Moderniseeruv Eesti: majanduse areng. Raudteede ehitamine, selle mõju majanduslikule ja sotsiaalsele arengule. Suurtööstuse kujunemine. Põllumajanduse areng. Talarahva kihistumine. Ülevenemaaliste seaduste laienemine Eestile. Venestusaja mõju haridusele, kultuurile ja rahvuslikule liikumisele. Rahvusliku professionaalse kultuuri kujunemine. Uus rahvuslik tõus. Poliitilised rühmitused Eestis. 1905. aasta sündmused ja nende mõju ühiskonnale.</p>
Kursuse õpitulemused	<p>Kursuse lõpus õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> teab, kuidas toimus Rootsi võimu järkjärguline kehtestamine kogu Eesti alal;

Tartu Katoliku Hariduskeskuse gümnaasiumi kursusekaardid

Rootsi aeg	<ul style="list-style-type: none"> • iseloomustab allikate ja teabetekstide põhjal Rootsi poliitikat Eesti- ja Liivimaal; • kirjeldab talurahva õigusliku ja majandusliku olukorra muutumist Rootsi ajal; • mõistab luterluse mõju ning Rootsi aja tähtsust eesti kultuuri ja hariduse arengus, ajaloos ning tänapäeval; • seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>rüütelkond, reduktsioon, vakuraamat, piiblikonverentsid, Academia Gustaviana</i>; • teab, kes olid Bengt Gottfried Forselius, Gustav II Adolf, Johan Skytte ja Karl XI, ning iseloomustab nende tegevust;
Eesti 18. sajandil	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab Põhjasõja põhjusi, tulemusi ja mõju; • iseloomustab Balti erikorda ning selle mõju Eesti arengule; • analüüsib Euroopa valgustusideede mõju Eesti vaimuelule; • seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>Balti erikord, restitutsioon, asehalduskord, vennastekogud</i>; • teab, kes olid Karl XII, Peeter I, Katariina II, Anton Thor Helle ja August Wilhelm Hupel, ning iseloomustab nende tegevust;
Eesti 19. sajandil ja 20. sajandi algul	<ul style="list-style-type: none"> • teab, kuidas muutus talurahva õiguslik seisund ja majanduslik olukord, ning selgitab majandusprotsesside ja talurahvaseaduste seoseid; • mõistab ärkamisaja tähendust ja tähtsust ning selle mõju kodanikuühiskonna kujunemisele Eesti ajaloos; • iseloomustab rahvusliku liikumise eeldusi ja seoseid Euroopaga; • teab, mis olid tähtsamad rahvusliku liikumise ettevõtmised ning kes olid rahvusliku liikumise eestvedajad; analüüsib allikate alusel rahvusliku liikumise ettevõtmisi ja ideid; • iseloomustab muutusi Eesti ühiskonnas ja ühiskondlik-poliitilise mõtte arengut 19. sajandi lõpul ning loob seoseid omariikluse kujunemisega; • seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>estofiil, ärkamisaeg, rahvuslik liikumine, venestamine, Aleksandrikool</i>; • teab, kes olid Friedrich Reinhold Kreutzwald, Johann Voldemar Jannsen, Jakob Hurt, Carl Robert Jakobson, Lydia Koidula ja Jaan Tõnisson, ning iseloomustab nende tegevust.
Hindamine	Eristav. Koondhinde moodustavad kontrolltööd, esseed/arutulused, rühma ja individuaalsed tööd ja/või protsessi hindavad tööd perioodi jooksul või arvestus perioodi lõpus. Aineõpetaja täpsustab õppeinfosüsteemis kursuse esimeses ainetunnis vastavate tööde arvu ning hinde kujunemise viisi.

Tartu Katoliku Hariduskeskuse gümnaasiumi kursusekaardid

	<p>Õppeprotsessis osalemine ning õpitu kordus on vajalik. Kui puudutud on enam, kui 7 ainetundi (45 min) 1 kursuse raames, tuleb kursuse lõppedes teha arvestustöö.</p> <p>Kursusehinnet arvestatakse ajaloo kooliastmehinde väljapanekul.</p>
Õppematerjalid	<p>Peamised õppematerjalid:</p> <ul style="list-style-type: none">• „Eesti ajalugu 2“, õpik <p>Lisamaterjalid:</p>

Tartu Katoliku Hariduskeskuse gümnaasiumi kursusekaardid

Kursuse nimetus	LÄHIAJALUGU I – Eesti ja maailm 20. sajandi esimesel poolel Ajaloos 4. kursus
Staatuse	kohustuslik kursus
Eelduskursused	Varasemad kursused
Lõimumine	Eesti ja maailma ajaloo tundmine aitab kaasa kaasaja paremale mõistmisele ainete üleselt
Kursuse maht ja õppekorraldus	35 (45-minutilist) kontakttundi. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte.
Õpetamise aeg	11. klassis
Kursuse lühikirjeldus	<p>Maailm Esimese maailmasõja eel. Suurriikide arengujooned: poliitiliste süsteemide erinevused, Venemaa. Maailma majandus: teadusrevolutsioon, monopolid, kapitali eksport, vabaturumajandus ja protektsionism. Suurriikide liidud: kujunemise põhjused ja tagajärjed.</p> <p>Esimene maailmasõda. Esimese maailmasõja põhjused. Sõdivad pooled ja tähtsamad sõjatandrid. Esimese maailmasõja tagajärjed: impeeriumide lagunemine, uute rahvusriikide sünd Euroopas, uus maailmakord ja Rahvasteliit. Eesti iseseisvumine: eeldused, iseseisvumine, Vabadussõda, Tartu rahu.</p> <p>Maailmasõdadevaheline aeg: demokraatia ja diktatuurid. Euroopa-kesksus ning rahvusvahelised suhted. Demokraatia laienemine. Demokraatia põhijooned Suurbritannia, Prantsusmaa ja USA näitel: poliitiline süsteem, majandus, ühiskonnaelu. Majanduskriis: põhjused, levik ja mõju, Roosevelti uus kurss. Autoritarism, totalitarism: fašism, natsionaalsotsialism, kommunism. Diktatuuride iseloomulikud jooned, eripära ja levik: poliitiline süsteem, majandus, ühiskonnaelu. Uute konfliktide kujunemine, kriisikolled. Eesti tee demokraatialt autoritarismile: poliitiline süsteem, majandus, ühiskonnaelu.</p> <p>Teine maailmasõda. Teine maailmasõda kui Esimese maailmasõja jätk. Teise maailmasõja põhjused: Saksamaa, Nõukogude Liidu ja Jaapani agressiivne välispoliitika ning demokraatlike lääneriikide lepituspoliitika nurjumine. Sõdivad pooled: Saksamaa ja tema liitlased. Hitleri-vastane koalitsioon ning selle kujunemine: Atlandi harta, Teherani, Jalta ja Potsdami konverentsi tähtsus. Tähtsamad sõjatandrid ja lahingud: rinded, tähtsamaid lahingud (Pearl Harbor, Moskva, Midway, Stalingrad, Kursk, El-Alamein, Normandia dessant). Teise maailmasõja tulemuste vastuolulisus ja selle tagajärjed maailma poliitilisele, majanduslikule ning ideoloogilisele arengule. Eesti Teises maailmasõjas: iseseisvuse kaotamine, okupatsioonid, sõjakaotused ja -kahjud, sõja mõju inimeste elukäikudele. Pagulaskond.</p>
Kursuse õpitulemused	<p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab suurriikide arengujooni ja rolli muutumist rahvusvahelistes suhetes; • teab suurriikide sõjalis-poliitilisi blokke ning analüüsib Antanti ja Kolmikliidu taotlusi;

Tartu Katoliku Hariduskeskuse gümnaasiumi kursusekaardid

<p>Maailm Esimese maailmasõja eel</p>	<ul style="list-style-type: none"> tunneb maailma poliitilist kaarti enne Esimest maailmasõda: näitab kaardil suurriikide sõjalistesse blokkidesse kuuluvaid riike, koloniaalimpeeriume; iseloomustab maailma majanduse arenguhooni; analüüsib teaduse ja tehnika mõju; seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>imperialism, monopol, Antant, Kolmikliit</i>;
<p>Esimene maailmasõda</p>	<ul style="list-style-type: none"> analüüsib Esimese maailmasõja põhjusi ning sõdivate poolte taotlusi; analüüsib Esimese maailmasõja tagajärgi ja mõju maailma arengule; analüüsib Eesti omariikluse saavutamise eeldusi ja protsessi; teab Eesti Vabadussõja tähtsamaid sündmusi ning kirjeldab sõja käiku kaardi alusel; mõistab Vabadussõja ja Tartu rahu tähendust Eesti Vabariigi kindlustumisel; seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>Veebruarirevolutsioon, autonoomia, Asutav Kogu, Landeswehr, Tartu rahu, Päästekomitee, iseseisvusmanifest</i>; teab, kes olid Nikolai II, Vladimir Lenin, Jaan Poska, Johan Laidoner ja Konstantin Päts, ning iseloomustab nende tegevust;
<p>Maailmasõdade vaheline aeg: demokraatia ja diktatuurid</p>	<ul style="list-style-type: none"> analüüsib ning võrdleb rahvusvahelisi suhteid 1920. ja 1930. aastail ning teab muutuste põhjusi; iseloomustab majanduse arengut maailmasõdadevahelisel perioodil ning selgitab majanduskriisi põhjusi ja mõju; analüüsib ning võrdleb demokraatlikku ja diktatuurset ühiskonda; analüüsib Eesti ühiskonna poliitilist arengut 1920. ning 1930. aastail, selgitab autoritarismi kujunemise põhjusi ja mõju ühiskonnale ning iseloomustab vaikivat ajastut; seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>demokraatia, diktatuur, autoritarism, totalitarism, kommunism, NSVL, fašism, natsionaalsotsialism, Rahvasteliit, Versailles' süsteem, vaikiv ajastu, vabadussõjalased</i>; teab, kes olid Jossif Stalin, Adolf Hitler, Benito Mussolini, Franklin Delano Roosevelt, Konstantin Päts ja Jaan Tõnisson, ning iseloomustab nende tegevust;
<p>Teine maailmasõda</p>	<ul style="list-style-type: none"> iseloomustab Teise maailmasõja põhjusi ja tagajärgi; kirjeldab sõjategevust kaardi järgi; teab Hitleri-vastase koalitsiooni kujunemislugu; analüüsib Teise maailmasõja mõju Eesti ajaloole;

Tartu Katoliku Hariduskeskuse gümnaasiumi kursusekaardid

	<ul style="list-style-type: none"> • teab, kes olid Winston Churchill, Charles de Gaulle, Dwight Eisenhower, Georgi Žukov, Johannes Vares ja Otto Tief, ning iseloomustab nende tegevust; • seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>Anschluss</i>, <i>Müncheni konverents</i>, <i>MRP</i>, <i>baaside leping</i>, <i>okupatsioon</i>, <i>Suvesõda</i>, <i>Atlandi harta</i>, <i>ÜRO</i>, <i>Talvesõda</i>.
Hindamine	<p>Eristav. Koondhinde moodustavad kontrolltööd, esseed/arutulused, rühma ja individuaalsed tööd ja/või protsessi hindavad tööd perioodi jooksul või arvestus perioodi lõpus. Aineõpetaja täpsustab õppeinfosüsteemis kursuse esimeses ainetunnis vastavate tööde arvu ning hinde kujunemise viisi.</p> <p>Õppeprotsessis osalemine ning õpitu kordus on vajalik. Kui puudunud on enam, kui 7 ainetundi (45 min) 1 kursuse raames, tuleb kursuse lõppedes teha arvestustöö.</p> <p>Kursusehinnet arvestatakse ajaloo kooliastmehinde väljapanekul.</p>
Õppematerjalid	<p>Peamised õppematerjalid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Lähiajalugu 1“, õpik

Tartu Katoliku Hariduskeskuse gümnaasiumi kursusekaardid

Kursuse nimetus	LÄHIAJALUGU II – Eesti ja maailm 20. sajandi teisel poolel Ajaloos 5. kursus
Eelduskursused	12. klassi kursused
Lõimimine	Eesti ja maailma ajaloo tundmine aitab kaasa kaasaja paremale mõistmisele ainete üleselt
Kursuse maht ja õppekorraldus	35 (45-minutilist) kontakttundi. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte.
Õpetamise aeg	12. klassis
Kursuse lühikirjeldus	<p>Külm sõda. Külma sõja kujunemine ja selle avaldumise vormid: võidurelvastumine, liidud. Kriisid: Korea sõda, Suessi kriis, Kuuba kriis, Vietnami sõda, Berliini kriisid. Kahepooluseline maailm: USA ja NSVLi vastasseis. Lõhestatud Saksamaa: lõhestamine, kahe Saksa riigi vahelised suhted.</p> <p>Demokraatlik maailm pärast Teist maailmasõda. USA: poliitiline süsteem, majandus, ühiskonnaelu. Ühise Euroopa integratsiooni otsingud. Euroopa integratsioon.</p> <p>NSVL ja kommunistlik süsteem. Kommunistliku süsteemi kujunemine. Ida-blokk: poliitiline süsteem, majandus, ühiskonnaelu, Moskva poliitika ja kriisid: Ungari ülestõus, Praha kevad, Poola kriisid, solidaarsus. Kommunistlik Hiina. NSVL: stalinism, sula, stagnatsioon. Eesti NSV: ühiskond, majanduse areng, rahvastik, vastupanu vormid, suhted väliseestlastega</p> <p>Maailm sajandivahetusel. Majanduslikud ja poliitilised reformid NSVLis. NSVLi ja kommunistliku süsteemi lagunemine. Berliini müüri langemine. Külma sõja lõpp ja geopoliitilised muudatused: poliitilise kaardi muutumine. USA rolli muutus: uus jõudude vahekord maailmas. Eesti iseseisvuse taastamine. Integratsioon Euroopasse ja maailma: laulev revolutsioon, riikluse taastamine. Uued pingekolled: Balkani kriis.</p>
Kursuse õpitulemused	<p>Kursuse lõpus õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • analüüsib külma sõja põhjusi ja kujunemist ning teab avaldumisvorme; • analüüsib külma sõja kriiside tekkimise põhjusi ning osaliste taotlusi ja tulemusi; • teab, kes olid Harry Truman, John Fitzgerald Kennedy, Nikita Hruštšov, Fidel Castro ja Konrad Adenauer, ning iseloomustab nende tegevust; • seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>külm sõda</i>, <i>kriisikolle</i>, <i>NATO</i>, <i>VLO</i>, <i>võidurelvastumine</i>, <i>raudne eesriie</i>;
Külm sõda	
Demokraatlik maailm pärast Teist maailmasõda	<ul style="list-style-type: none"> • analüüsib demokraatlike riikide arengu põhijooni; • teab Euroopa integratsiooni kujunemist ja põhiastpe; • teab, kes oli Robert Schumann, ning iseloomustab tema tegevust;

Tartu Katoliku Hariduskeskuse gümnaasiumi kursusekaardid

Kursuse nimetus	LÄHIAJALUGU III. 20. sajandi arengu põhijooned: Eesti ja maailm. Ajaloo 6. kursus
Staatus	kohustuslik kursus
Eelduskursused	Varasemad kursused
Lõimumine	Eesti ja maailma ajaloo tundmine aitab kaasa kaasaja paremale mõistmisele ainete üleselt
Kursuse maht ja õppekorraldus	35 (45-minutilist) kontakttundi. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte.
Õpetamise aeg	12. klassis
Kursuse lühikirjeldus	<p>Eluolu ja kultuur. Ühiskondlikud liikumised ja ideoloogiad: sotsialism, liberalism, noorsooliikumine, kodanikuõiguste liikumised, keskkonnakaitse. Ühiskondlike liikumiste ja ideoloogiate avaldumine kultuuris. Muutused eluolus: naiste emantsipatsioon, sport, mood, massikultuur, kodumasinad. Teaduse ja tehnika areng: autoajastu, raadio, televisioon, arvuti, internet, kosmoseajastu. Kultuurivaldkondade arengu iseloomulikud jooned: kunst, kirjandus, arhitektuur, muusika. Mitmekultuurilisuse kontseptsioon. Poliitiliste olude mõju Eesti kultuurile ja eluolule.</p> <p>Sõja ja rahu küsimus. Suhtumine sõdadesse: patsifism, võidurelvastumine, desarmeerimine, tuumasõja oht. Rahvusvahelised organisatsioonid: Rahvasteliit, ÜRO, NATO. Uue maailmakorra loomise katsed. Konfliktid ja nende lahendamise püüded Lähis-Ida näitel. Eesti osalemine rahvusvaheliste organisatsioonide töös.</p> <p>Inimsusevastased kuriteod. Massikuritegude ideoloogilised alused ja psühholoogilised juured. Koonduslaagrid, GULAG. Küteditamised. Natsismikuriteod. Kommunismikuriteod. Genotsiid, etnilised puhastused. Inimsusevastased kuriteod Eestis.</p> <p>Muu maailm. Koloniaalsüsteemi lagunemine ja selle tagajärjed. Uute vastasseisude kujunemine, terrorism. Islamimaailma aktiveerumine ja vastuolud läänega.</p>
Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpus õpilane:
Eluolu ja kultuur	<ul style="list-style-type: none"> • teab tähtsamate ideoloogiate põhiseisukohti ja iseloomustab nende mõju ühiskonnale; • teab teaduse ja tehnika arengu saavutusi ning kirjeldab nende rakendumist igapäevaelus; • analüüsib kultuuri arengu põhijooni ning seostab neid ühiskonnas toimunud muutustega;
Sõja ja rahu küsimus	<ul style="list-style-type: none"> • analüüsib, mis asjaoludel kujunesid ja muutusid inimeste hoiakud ning väärtushinnangud sõja ja rahu küsimuses 20. sajandi jooksul; • analüüsib rahvusvaheliste organisatsioonide rolli riikidevahelistes suhetes;

Tartu Katoliku Hariduskeskuse gümnaasiumi kursusekaardid

<p>Inimsusevastased kuriteod</p> <p>Muu maailm</p>	<ul style="list-style-type: none"> • teab Lähis-Ida kriisikolde kujunemise põhjusi, selgitab kriisi olemust ja püüdeid seda lahendada; • seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>desarmeerimine, võidurelvastumine, patsifism</i>; • selgitab, mis arengusuunad ühiskonnas tegid võimalikuks inimsusevastaste kuritegude toimepaneku; • mõistab inimsusevastaste kuritegude olemust ning nende taunimise ja vältimise vajalikkust; • seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>genotsiid, holokaust, küüditamine, GULAG</i>; • iseloomustab koloniaalsüsteemi toimimist, selle lagunemise põhjusi ja tagajärgi; • analüüsib uute vastasseisude kujunemist maailmas pärast külma sõja lõppu.
<p>Hindamine</p>	<p>Eristav. Koondhinde moodustavad kontrolltööd, esseed/arutulused, rühma ja individuaalsed tööd ja/või protsessi hindavad tööd perioodi jooksul või arvestus perioodi lõpus. Aineõpetaja täpsustab õppeinfosüsteemis kursuse esimeses ainetunnis vastavate tööde arvu ning hinde kujunemise viisi.</p> <p>Õppeprotsessis osalemine ning õpitu kordus on vajalik. Kui puudutud on enam, kui 7 ainetundi (45 min) 1 kursuse raames, tuleb kursuse lõppedes teha arvestustöö.</p> <p>Kursusehinnet arvestatakse ajaloo kooliastmehinde väljapanekul.</p>
<p>Õppematerjalid</p>	<p>Peamised õppematerjalid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Lähiajalugu 3“, õpik

Tartu Katoliku Hariduskeskuse gümnaasiumi kursusekaardid

Kursuse nimetus	PEREKONNAÕPETUS
Staatus	kohustuslik kursus
Eelduskursused	-
Lõimumine	Kõik õppeained, karjäärivalik ja isiksuse areng, karjääriõpetus
Kursuse maht ja õppekorraldus	35 (45-minutilist) kontakttundi. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte.
Õpetamise aeg	11. klassis
Kursuse eesmärgid	<ul style="list-style-type: none"> • Arendada õppijat, kes väärtustab perekonda, mõistab vastastikust toetust pakkuvate suhete loomise ja hoidmise põhimõtteid ning pereliikmete vastutuse osa perekonna väärtuste hoidmisel ja laste arengu toetamisel; • Kujundada õppijat, kes mõistab erinevate elurollide osa karjääri kujunemises ning pere- ja tööelu tasakaalus hoidmise tähtsust; • Kujundada õppijat, kes austab enda ning teiste inimväärikust ning väärtustab individuaalseid ja kultuurilisi erinevusi; mõistab ning austab erinevaid maailmavaatelisi tõekspidamisi; • Toetada isiksust olema aktiivne ja kompetentne demokraatliku ühiskonna kodanik, kellel on valmisolek kohaneda muutustega töö- ja ühiskonnaelus ning kes vastutab oma elu eest ja tuleb toime enda probleemide lahendamisega.
Kursuse lühikirjeldus	<p>Perekond. Perekond. Perekonna minevik, olevik ja tulevik. Kooseluvormid. Perekonna eri vormid. Perekonna funktsioonid indiviidi ja ühiskonna seisukohast. Perekeskne ja individualistlik perekäsitlus.</p> <p>Püsisuhe. Lühi- ja pikaajaline suhe. Püsisuhte loomine ning säilitamine. Püsisuhte püsimumist mõjutavad tegurid. Tunded ja püsisuhe. Püsisuhtest tulenev vastutus. Toimetulek suhete lõppemisega. Armastuse olemus ja liigid. Seksuaalsuhted. Turvaline seksuaalkäitumine. Ühiskonna ja kultuuri mõju suhtumisele seksuaalsusesse.</p> <p>Abielu. Abielu: registreeritud abielu ja vabaabielu. Abielu, tavad ja kombad. Abielu toetav lähedane sotsiaalne võrgustik. Abieluline kohanemine. Abielu perioodid. Abielulise rahulolu muutused kooselu jooksul. Abielusuhtest tulenevad õigused ja kohustused.</p> <p>Lapsevanemaks olemine. Lapsevanemaks olemine ja selle komponendid: bioloogiline, juriidiline, psühholoogiline, sotsiaalne. Vanemate roll ja vastutus lapse kasvatajana. Vanemate kasvatusstiilid. Pereplaneerimine ja seda mõjutavad tegurid. Planeerimata rasedus.</p> <p>Laps. Lapse areng ja vanema osa selles. Kiindumussuhe lapsega ning vanemate mõju selle kujunemisele. Kodukasvatuse olemus, eesmärgid ja osa lapse arengus.</p>

Tartu Katoliku Hariduskeskuse gümnaasiumi kursusekaardid

	<p>Kodu ja argielu. Kodu ja selle loomine. Kodu kui elukeskkond. Pereliikmete vajadused ja väärtused ning nende arvestamine. Sallivus suhetes. Rollide jaotumine peres. Abistavad suhted peres. Suhtlemine peres. Lahkhelid peres ning nende lahendamise võimalused. Perekond, inimese tervis ja tervislik eluviis. Terviseriskid ning nende ennetamine üksikisiku, perekonna ja kogukonna tasandil. Lahkumine ja lahutus. Lein ja toimetulek sellega. Perekondlike suhete säilitamine</p> <p>Perekonna majanduselu ja õigusaktid. Pere eelarve ja materiaalsed ressursid peres. Abielu ning laste elu reguleerivad seadused.</p> <p>Perekond inimese elus. Perekonna tähtsus inimese elu erinevatel perioodidel. Side põlvkondade vahel. Õnn ja perekonnaelu.</p>
<p>Kursuse õpitulemused</p> <p>Perekond</p> <p>Püsisuhe</p> <p>Abielu</p>	<p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● mõistab, kuidas ühiskonnas toimuvad muutused avaldavad mõju perekonna ja peresuhetega seotud väärtustele ja traditsioonidele; ● mõistab kooselu ja perekonna vormide mitmekesisust, analüüsides nende eeliseid ning puudusi; ● analüüsib perekonna funktsioone indiviidi ja ühiskonna seisukohast ning oskab selgitada, kuidas oleneb nende täitmine igast pereliikmest; ● selgitab ja toob näiteid perekesksest ja individualistlikust perekäsitlusest; ● teab ja oskab analüüsida püsisuhte loomist ning säilimist mõjutavaid tegureid; ● mõistab püsisuhetest tulenevat vastutust ning analüüsib toimetulekuviise lähisuhete lõppemise korral; ● kirjeldab armastuse olemust, võttes aluseks armastuse liigituse; ● mõistab seksuaalsuhete seotust armastusega ning turvalise ja vastastikku rahuldust pakkuva seksuaalkäitumise põhimõtteid inimsuhetes; ● kirjeldab, kuidas mõjutavad ühiskond ja kultuur suhtumist seksuaalsusesse ning seksuaalsuhetesse; ● analüüsib registreeritud ja vabaabielu võimalikke eeliseid ning puudusi; ● teab abieluga seonduvate tavade ja kommete tugevdavat ning toetavat mõju inimsuhetele; ● mõistab lähedase sotsiaalse võrgustiku tähtsust abielu toetava süsteemina; ● kirjeldab abieluperioode ning mõistab tegureid, mis mõjutavad abieluga rahulolu; ● teab abielusuhetest tulenevaid õigusi ja kohustusi;

Tartu Katoliku Hariduskeskuse gümnaasiumi kursusekaardid

Lapsevanemaks olemine	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab lapsevanemaks olemise rolli kui isiksuse arenguvõimalust; • analüüsib vanemate kasvatuslikust rollist tulenevat vastutust lapse kasvatamisel; • analüüsib vanemate kasvatusstiile, lähtudes lapse arengu toetamisest kodukasvatases; • teab tegureid, mis mõjutavad inimese reproduktiivtervist, ja tõhusaid meetodeid raseduse plaanimiseks; • analüüsib plaanimata rasedusega kaasnevaid valikuid ning neid mõjutavaid tegureid;
Laps	<ul style="list-style-type: none"> • teab laste arenguvajadusi varases lapseas ja vanemate osa nende rahuldamisel; • analüüsib lapse ja vanema vahelise kiindumussuhte olemust ning vanemate mõju selle kujunemisele; • analüüsib kodukasvatuse olemust ja tähtsust lapse arengus;
Kodu ja argielu	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab kodu kui turvalise elukeskkonna mõju inimese ja tema lähisuhete arengule; • teab ning oskab näha võimalusi pereliikmete vajaduste ja väärtustega arvestamiseks ning vastastikuseks toetuseks ja abiks; • mõistab pereliikmete rollide ning rollinõuete kokkuleppelisust ja paindlikkust ning nende mõju peresuhetele; • rakendab õpitu olukorras tõhusaid lahkelide lahendamise viise peres; • teab tegureid, mis mõjutavad pereliikmete füüsilist, emotsionaalset, sotsiaalset ja vaimset tervist, ning oskab hinnata tervise säilitamist tervisliku eluviisi kaudu; • analüüsib, kuidas mõjutab sõltuvus erinevatest ainetest või tegevustest peresuhteid, ning mõistab kaassõltuvuse olemust; • analüüsib lahkuminekku ja lahutuse põhjusi ning tagajärgi; • selgitab leina olemust ning oskab kirjeldada leinast ülesaamise võimalusi; • väärtustab perekonnasuhete säilimist ja perekonda;
Perekonna majanduselu ja õigusaktid	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab perekonna eelarve planeerimise ja kulutuse analüüsimise vajalikkust; • mõistab iga pereliikme õigust oma ajale, ruumile ja materiaalsetele kulutustele, arvestades teisi; • teab põhilisi pereelu ja laste elu reguleerivad seadusi; • analüüsib perekonna tähtsust inimese jaoks elu erinevatel perioodidel;

Tartu Katoliku Hariduskeskuse gümnaasiumi kursusekaardid

Perekond inimese elus	<ul style="list-style-type: none">• mõistab põlvkondi ühendavate sidemete tugevdavat ja toetavat mõju pereelule;• väärtustab perekonnaelu positiivset rikastavat mõju inimese lähisuhete võrgustikus.
Hindamine	Eristav. Koondhinde moodustavad kolm tööd, millest esimene on esitlus õpilasi väärtusi kujundava eeskuju kohta; teine on praktiline töö pere eelarve koostamisest ja kolmas on praktiline töö perekonna traditsioonide, tervisliku toitumise ja etiketi kohta. Aineõpetaja täpsustab õppeinfosüsteemis kursuse esimeses sissekandes vastavate tööde arvu ning hinde kujunemise viisi.
Õppematerjalid	Peamised õppematerjalid: perekonnaõpetuse digiõppevaramu e-koolikotist; kirjastus „Maurus“ perekonnaõpetuse tööraamat gümnaasiumile; materjale internetist ja teaduskirjandusest. Lisamaterjalid: õppekäikudel saadud teabematerjalid

Tartu Katoliku Hariduskeskuse gümnaasiumi kursusekaardid

Kursuse nimetus	ÜHISKONNA ARENG JA DEMOKRAATIA. Ühiskonnaõpetuse 1. kursus
Staat	kohustuslik kursus
Eelduskursused	Puuduvad
Lõimumine	Ühiskonnaõpetuses käsitletavat teemat on üldpädevuste kaudu seotud kõikide teiste õppeainetega.
Kursuse maht ja õppekorraldus	35 (45-minutilist) kontaktundi. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte.
Õpetamise aeg	11. klassis
Kursuse lühikirjeldus	<p>Sotsiaalsed suhted ja institutsioonid. Rahvastiku sotsiaal-majanduslik jaotus ja ühiskonna kihistumine. Rahvusvähemused, vähemusrahvused. Religioosne mitmekesisus. Haridus sotsiaal-majandusliku staatuse tegurina. Sotsiaalne mobiilsus. Ühiskonna sidusus. Sotsiaalne õiglus. Majanduslik ja sotsiaalne ebavõrdsus. Vaesus. Vaesuse leevendamise meetmed. Sotsiaalsed institutsioonid: perekond, riik, turg, meedia.</p> <p>Nüüdisühiskond ja selle kujunemine. Avalik ja erasektor. Kodanikuühiskond. Tööstusühiskond. Postindustriaalne ühiskond. Infoühiskond. Teadmusühiskond. Siirdeühiskond. Heaoluühiskond. Ühiskonna jätkusuutlikkus.</p> <p>Riik ja riigivormid. Riigi põhitunnused. Riigi funktsioonid. Riigiorganid. Poliitiline režiim: demokraatia, diktatuur. Autoritaarne ja totalitaarne režiim. Parlamentaarne ja presidentaalne demokraatia. Demokraatia ohud.</p> <p>Õigusriik ja võimude lahusus. Õigusriigi põhimõtted. Võimude lahusus ja tasakaalustatus. Kõrgem seadusandlik võim. Parlamendi struktuur ja ülesanded. Opositsioon, koalitsioon. Seadusloome. Kõrgem täidesaatev võim. Valitsuse moodustamine. Enamus- ja vähemusvalitsus. Valitsuse ülesanded. Riigipea. Riigipea roll parlamentarismi ja presidentialismi korral. Kohtuvõim. Eesti kohtusüsteem. Õigusvahemees (ombudsman), õiguskantsler. Euroopa Kohus. Euroopa Inimõiguste Kohus. Avalik teenistus. Bürokratia. Riigikontroll. Kohalik omavalitsus, selle struktuur ja ülesanded. Keskvõimu ja kohaliku võimu suhe.</p> <p>Inimõigused. Inim- ja kodanikuõigused. Võrdõiguslikkus. Sotsiaalsed õigused ja sotsiaalne kaitse. Rahvusvahelised ja riigisisised inimõiguste kaitse mehhanismid. Inimõiguste rikkumine. Inimkaubandus. Lapstööjõud.</p> <p>Poliitilised ideoloogiad. Ideoloogia mõiste ja tähendus riigivalitsemises. Liberalism, konservatism, sotsiaaldemokraatia. Vasak- ja parempoolsus erinevates poliitikavaldkondades.</p>
Ühiskond ja selle areng	
Demokraatliku ühiskonna valitsemise ja kodanikuosalus	

Tartu Katoliku Hariduskeskuse gümnaasiumi kursusekaardid

	<p>Äärmusideoloogiad (natsism, fašism, kommunism, islami fundamentalism).</p> <p>Valimised. Demokraatlike valimiste põhimõtted. Peamised valimissüsteemid. Valimiskäitumine, valimiste tulemused. Riigikogu. Kohalike omavalitsuste volikogude ja Euroopa Parlamendi valimised Eestis. E-valimised.</p> <p>Erakonnad ja kodanikuühendused. Huvid, nende realiseerimine ühiskonnas. Erakonnad. Huvirühmad. Kodanikuühiskond, kaasamine.</p> <p>Euroopa Liidu valitsemiskord ja toimimine. Euroopa Liidu institutsioonid ja nende ülesanded: Euroopa Parlament, Euroopa Liidu Ministrite Nõukogu, Euroopa Komisjon, Euroopa Ülemkogu, Euroopa Kohus. Euroopa Liidu poliitikavaldkonnad.</p>
<p>Kursuse õpitulemused</p> <p>Ühiskond ja selle areng</p>	<p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab nüüdisühiskonda, selle struktuuri ning toimimispõhimõtteid, ühiskonnaelu valdkondi ja nende omavahelist seotust ning oskab ennast suhestada ühiskonna arenguga; • tunneb demokraatia põhimõtteid ning vorme, analüüsib ja väärtustab demokraatia võimalusi (sh kodanikuaktiivsust) ning hindab ohte; • iseloomustab nüüdisühiskonna peamisi probleeme Eestis, Euroopas ja maailmas, analüüsib sotsiaalsete pingete ja probleemide tekke põhjusi, kirjeldab sellest tulenevaid ohte ning on valmis oma võimaluste piires lahenduste leidmisele kaasa aitama; • teab euroopalikke põhimõtteid sotsiaalkaitse alal ning oskab vajaduse korral otsida abi; • on kujundanud oma kodanikupositsiooni Eesti, Euroopa ja globaalses kontekstis ning tunneb kodanikualgatuse võimalusi; • tunneb ning järgib inim- ja kodanikuõigusi ning -vabadusi, seisab vastu humanistlike ja demokraatlike väärtuste eiramisele ning tunneb kodanikuvastutust; • oskab koguda sotsiaal-poliitilist ja majanduslikku teavet, sh meediat, seda kriitiliselt hinnata, süstematiseerida ning kasutada; • seletab ja oskab kasutada kontekstis mõisteid <i>nüüdisühiskond, tööstusühiskond, postindustriaalne ühiskond, infoühiskond, teadmusühiskond, heaoluühiskond, siirdeühiskond, demokraatia, ühiskonna jätkusuutlikkus, kodanikuühiskond, avalik, äri- ja mittetulundussektor, otsene ja esindusdemokraatia, huvirühm, mittetulundusühing, sotsiaalne mobiilsus, inim- ja kodanikuõigused, intellektuaalomand, pluralism, sotsiaalne turvalisus, sotsiaalkindlustus, sotsiaalabi, ühishüved</i>;

Tartu Katoliku Hariduskeskuse gümnaasiumi kursusekaardid

	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab demokraatliku valitsemiskorralduse toimemehhanisme Eestis ja Euroopa Liidus ning valitsemises osalemise võimalusi; • iseloomustab poliitilisi ideoloogiaid ja kujundab oma põhjendatud eelistused; • tunneb Eesti ja Euroopa Parlamendi valimissüsteemi ning mõistab oma kohustust valijana; • oskab kasutada Eesti Vabariigi põhiseadust ja teisi õigusakte ning kaitsta seaduslike vahenditega oma huve ja õigusi; • oskab suhelda vajaduse korral riigi- ja kohalike asutustega; • on kursis ühiskondlik-poliitiliste sündmustega, mõistab tänapäeva ühiskonna probleeme ning pakub võimaluse korral lahendusi; • seletab ja oskab kasutada kontekstis mõisteid <i>riik, monarhia, vabariik, unitaarriik, föderatsioon, konföderatsioon, parlamentarism, presidentialism, kodakondsus, demokraatia, diktatuur, avalik haldus, bürokraatia, korrupsioon, ideoloogia, liberalism, konservatism, sotsiaaldemokraatia, erakond, vasakpoolsus, parempoolsus, tsentrism, õigusvahemees (ombudsman), õiguskantsler, riigikontroll, majoritaarne ja proportsionaalne valimissüsteem, e-valimised, õigusriik, seadusandlik võim, opositsioon, koalitsioon, fraktsioon, täidesaatev võim, koalitsioonivalitsus, enamus- ja vähemusvalitsus, kohtuvõim, riigipea, põhiseaduslikkuse järelevalve, regionaalpoliitika, kohalik võim, Euroopa Liit, Euroopa Parlament, Euroopa Liidu Ministrite Nõukogu, Euroopa Komisjon, Euroopa Ülemkogu, Euroopa Kohus, Euroopa Nõukogu, Euroopa Inimõiguste Kohus.</i>
Hindamine	<p>Eristav. Koondhinde moodustavad kontrolltööd, esseed/arutlused, rühma ja individuaalsed tööd ja/või protsessi hindavad tööd perioodi jooksul või arvestus perioodi lõpus. Aineõpetaja täpsustab õppeinfosüsteemis kursuse esimeses ainetunnis vastavate tööde arvu ning hinde kujunemise viisi.</p> <p>Õppeprotsessis osalemine ning õpitu kordus on vajalik. Kui puudunud on enam, kui 7 ainetundi (45 min) 1 kursuse raames, tuleb kursuse lõppedes teha arvestustöö.</p> <p>Kursusehinnet arvestatakse ühiskonnaõpetuse kooliastmehinde väljapanekul.</p>
Õppematerjalid	<p>Peamised õppematerjalid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Ühiskonnaõpetuse õpik 1. osa“

Tartu Katoliku Hariduskeskuse gümnaasiumi kursusekaardid

Kursuse nimetus	MAJANDUS JA MAAILMAPOLIITIKA. Ühiskonnaõpetuse 2. kursus
Staatuse	kohustuslik kursus
Eelduskursused	Ühiskonnaõpetuse 1. kursus
Lõimumine	Ühiskonnaõpetuses käsitletavat teemat on üldpädevuste kaudu seotud kõikide teiste õppeainetega.
Kursuse maht ja õppekorraldus	35 (45-minutilist) kontakttundi. Kursuse alguses tutvustab õpetaja kursusel käsitlevaid konkreetseid õpivorme ja mahte.
Õpetamise aeg	12. klassis
Kursuse lühikirjeldus	<p>Riik ja majandus. Ühiskonna majandusressursid ehk tootmistegurid. Ettevõtlikkus. Majandussüsteemid. Majanduse sektorid, nende arengusuundumused. Ettevõtlus.</p> <p>Riigi roll majanduse korraldamises. Euroopa Liidu roll Eesti majanduses. Euro. Majandusarengu tsüklilisus. Väliskaubanduse piirangud.</p> <p>Makromajanduse põhinäitajad: sisemajanduse kogutoodang, eelarvetasakaal, inflatsioon, tarbijahinnaindeks. Impordi-eksporti tasakaal. Riigi välisvõlg.</p> <p>Fiskaalpoliitika. Riigieelarve. Maksukoormus. Maksud.</p> <p>Tööturg ja hõive. Töäjõud ja mitteaktiivne rahvastik. Tööturg. Rollid tööturul. Tööhõive. Tööpuudus, töjõupuudus. Hõivepoliitika Eestis ja Euroopa Liidus. Aktiivsed ja passiivsed tööturumeetmed. Tööränne.</p> <p>Ettevõtlust, töösuhteid ja intellektuaalse omandi kaitset reguleerivad tähtsamad õigusaktid.</p> <p>Tarbimine ja investeerimine. Üksikisik turumajanduskeskkonnas. Vajadused, võimalused ja tarbimiskäitumine. Ostukorv. Laenu, laenuriskid. Tarbijakaitse. Investeerimine, aktsiad. Pensionifondid.</p> <p>Nüüdisaja maailma mitmekesisus ja rahvusvaheline suhtlemine. Maailma rassiline, rahvuslik ja religioosne mitmekesisus. Maailma arengu ebahütlus. Rahvusvahelise suhtlemise põhimõtted ja viisid. Vastuolud tänapäeva maailmas.</p> <p>Riikidevaheline koostöö, vastuolude ületamise võimalused. Rahvusvaheline julgeolek ja koostööorganisatsioonid: G7, OECD, Euroopa Nõukogu, NATO, ÜRO.</p> <p>Üleilmastumine. Globaalprobleemide mõju riikide seotusele, lahenduste otsingud. Humanitaarõiguse põhimõtted ja olemus; rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumise juhtumid. Lapssõdurid. Illegaalne immigratsioon ja põgenikud. Inimkaubandus.</p>
Ühiskonna majandamine	
Maailma areng ja maailmapoliitika	
Kursuse õpitulemused	<p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • on omandanud ülevaate nüüdisaegse majanduse toimimisest ja erinevatest majandussüsteemidest; • iseloomustab riikide majandusliku suhtlemise põhimõtteid; • väärtustab säästva majanduse põhimõtteid;

Tartu Katoliku Hariduskeskuse gümnaasiumi kursusekaardid

<p>Ühiskonna majandamine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb tarbija ning ettevõtja rolli ühiskonnas, mõistab nende ühis- ja vastandlikke huve; • tunneb maksupoliitikat, selle mõju üksikisikule ja ühiskonnale, väärtustab maksude maksmist kui kodaniku ja ettevõtja panust ühiskonna heaolusse; • teab oma võimalusi ning oskab käituda tööturul; mõistab elukestva õppe olemust ja vajadust; • oskab leida majandusteavet, kasutada selle töötlemiseks asjakohaseid statistilisi meetodeid ning esitada tulemusi suuliselt, visuaalselt ja kirjalikult; • tunneb töösuhteid, ettevõtlust ning intellektuaalse omandi kaitset reguleerivaid olulisemaid õigusakte; • teab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>majandusressurs, turumajandus, segamajandus, makromajanduspoliitika, fiskaalpoliitika, rahapoliitika, SKT, inflatsioon, tarbijahinnaindeks, import, eksport, proportsionaalne ja progressiivne tulumaksusüsteem, otsene ja kaudne maks, sotsiaalkindlustusmaks, töötuskindlustusmaks, brutopalk, netopalk, varimajandus, ümbrikupalk, tööturg, tööhõive, tööpuudus, töjõupuudus, aktiivsed ja passiivsed tööturumeetmed, heitunu, innovatsioon, autoriõigus, indikatiivne ostukorv, tarbijakaitse, tööandja, töövõtja, toll, Euroopa ühisturg, euro</i>; • teab tähtsamaid globaalprobleeme ja tunneb kaasvastutust nende lahendamise eest; • iseloomustab nüüdismaailma põhiprobleeme ja arengutendentse; osaleb ühiskonna arengu aruteludes ning mõistab rahvusvaheliste kodanikualgatusprojektide tähtsust probleemidele osutamisel ja nende lahendamisel; • analüüsib poliitiliste konfliktide põhjusi ja tagajärgi ning soovib konfliktide ületamiseks argumenteeritud lahendusi; • kasutab infotehnoloogiavahendeid infot otsides, tõlgendades ja vahendades, arvestades ning väärtustades autoriõiguste kaitset; • tunneb humanitaarõiguse norme, nendest tulenevaid piiranguid ja kaitset; austab elu ning inimväärikust.
<p>Hindamine</p>	<p>Eristav. Koondhinde moodustavad kontrolltööd, esseed/arutlused, rühma ja individuaalsed tööd ja/või protsessi hindavad tööd perioodi jooksul või arvestus perioodi lõpus. Aineõpetaja täpsustab õppeinfosüsteemis kursuse esimeses ainetunnis vastavate tööde arvu ning hinde kujunemise viisi.</p> <p>Õppeprotsessis osalemine ning õpitu kordus on vajalik. Kui puudunud on enam, kui 7 ainetundi (45 min) 1 kursuse raames, tuleb kursuse lõppedes teha arvestustöö.</p>

Tartu Katoliku Hariduskeskuse gümnaasiumi kursusekaardid

	Kursusehinnet arvestatakse ühiskonnaõpetuse kooliastmehinde väljapanekul.
Õppematerjalid	Peamised õppematerjalid: <ul style="list-style-type: none">• „Ühiskonnaõpetuse õpik 2. osa“